

श्री श्री ओङ्कारनाथवैदिकविद्यापीठम्

१८७१ वङ्गाब्दस्य वार्षिकसंस्कृतपरीक्षा

विषयः - धर्मशास्त्रम्

प्रथमपत्रम्

पूर्णाङ्कः - १००

१) अत्र पञ्चविंशतिः प्रश्नाः सन्ति। द्वित्रैः वाक्यैः एषु सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

२५×२ = ८०

१. संस्कारः- पदस्य प्रकृति-प्रत्ययः निर्णीयताम्।
२. कः आदिकविः? तस्य रचितम् आदिकाव्यं किम्?
३. पुराणस्य पञ्चलक्षणानि कानि?
४. "उपनिषद्"-शब्दस्य व्युत्पत्तिः का।
५. "आहारनिद्राभयमैथुनादि सामान्यमेतद् पशुभिर्नराणाम्।
धर्मो हि तेषामधिको विशेषः धर्मेण हीनाः पशुभिः समानाः॥ -वङ्गार्थं लिख।
६. "ॐ पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णां पूर्णमुदच्यते।
पूर्णस्य पूर्णमादाय पूर्णमेवावशिष्यते॥- कः अर्थः?
७. हिन्दुधर्मस्य मूलतत्त्वं कुत्रास्ति?
८. पञ्चमहायज्ञानां नामानि लिखतु।
९. दशसंस्काराणां नामानि कानि?
१०. त्रिसंख्यायाः प्रधानाः दशक्रमाः के?
११. नित्य-नैमित्तिक-काम्यकर्मानां पार्थक्यं लिख।
१२. वेदमन्त्राणां भेदत्रयानां नामानि लिख।
१३. "धृतिष्णुमादमोऽश्वेयं शौचमिन्द्रियनिग्रहः।
धीर्विद्या सत्यमक्रोधो दशकं धर्मलक्षणम्- वङ्गानुवादः करनीय।
१४. कः श्रेष्ठः विवाहः?
१५. धर्मसंस्थाविधेः मार्गं प्रदर्शयतु।
१६. के दुःखभागिनः?
१७. कः ब्राह्मणः-सप्रमाणं लिख।
१८. एकैकदर-प्रसूतानाम् एकस्मिन्नपि वासरे।
विवाहो नैव कर्तव्यो गर्गस्य वचनं यथा॥- अर्थः लिख।
१९. सात्त्विकदानं किम्?
२०. दश-महर्षीणां नामानि लिख।
२१. नारीपूजायाः फलं सप्रमाणं लिखतु।
२२. पुत्रार्थीनः किं कर्तव्यम्?
२३. सर्वेषामपि चैतेषां वेदस्मृतिविधानतः।
गृहस्य उच्यते श्रेष्ठः स त्रीनेतान् विभर्ति हि॥- अर्थः कः?
२४. कति पुरुषपर्यन्त्याः सपिण्डाः, सकुल्याः, समानोदकाः, गोत्रजाश्च?
२५. उद्वाहस्य अपरं नाम किम्? उद्वाहतत्त्वम् केन रचितम्?

ख) केवलं प्रश्नत्रयम् समाधेयम्।

७×१० = ७०

१. निबन्धः लेखनीय-धर्मशास्त्रम्।
२. प्रवक्तुः विरच्यताम्-आधुनिक हिन्दु विधिः।
३. मलमास स्वरूपं लिख्यताम्।
४. शिष्यलक्षणं गुरुलक्षणं लिखतु।

ग) अधोलिखितश्लोकैः एकैकं वाक्यनिर्माणं करोतु -

१०

अत्र, तत्र, कुत्र, कश्चित्, केचित्, काचित्, काश्चित्, किञ्चित्, कानिचित्, ह्यः।

घ) द्रमसंशोधनं कुरुतः-

५×२ = १०

१. गृहस्य निकषा उद्यानं सन्ति।
२. रामस्य सह सीता वनं जग्मतुः।
३. भवती अत्र आगच्छ।
४. त्वं किमर्थं अत्रागच्छति।
५. अहं अत्रागत्वा पठितुं उपविशामि।